

Научн болн политическ медрлиг оln-амтн дунд өргнär делгрүлхмн

Политическ болн научн медрл тархалгъна обществен таньгъчин аньгнь мана таньгъчин куч-көлсчирин дунд политическ болн научн-техническ медрл тархалгъар ик кōдлмш кеджәнә. Эн ик кундтә даалгъвриг обществен чледүд кундлдж кучацхәх зөвтә. Энүг кучацхд цуг эв-аргъ бәәнә.

1958 джилин январин негнд обществен чледүдин зергләнд 648 кун бәәнә. Эдн—мана интеллигенцин нур-үзмдж улс-бичачнр, сургъулин багшнр, агрономс, эмчнр, зоотехникүд, партийн-советск актив, профсоюзн болн комсомольск кōдлачнр. 1957 джилин туршар мана таньгъчар обществен чледүд оln зүсн төрәр 2250 лекц умшв. Икнкдән, СССР-н тууджин, КПСС-н тууджин, селәнә эдл-ахун, СССР-н нарт делкән бәадлин болн мана правительствин газадин керг-төрин политикин тускар умшгдв.

Өбдән медрлтә дундин сургъулин школсин багшнр, келнә, литературин болн тууджин научн-исследовательск институтин, сургъулин багшнрин медрл өбдлүлгәнә институтин кōдлачнр болн эмчнр ик оln бәәсн бийнь педагогическ научн атеистическ, научн техническ болн эрүл-менд харслгъна халхар лекц дегәд хәтәрәр умшгдв. Оln куч-көлсчирин өмн мана бичачнр, гардврин кōдлмшт бәәдр партийн болн советин кōдлачнр ода чигн дегәд хәтәрәр эврәнн, хальмг келәр лекц умшцхана. Хальмг келәр лекц умшцхатч гидж хальмг улсин неквр дегәд ик. Куч-көлсчирин неквриг кучцдн теткнә гидг

обществен чледүдин-лектормудин ик чинртә, кундта төр.

Колхозмудт, совхозмудин централн усальбст, учрежденсд болн организацсд нидн джил умшгдсн лекцсд зөвәр оln хара-биш дуту-дунд бәәсиг ил келх кергтә. Зәрм фермст, кошармудт, хōбчирин бригадст, полевой станмудт, материльн унта юм кедж гаргългәнд куч-көлсән өгчәх улст лектормуд хәтәр оддгиичирн била. Обществин кōдлмшт эн ик дуту-дунд мөн.

Ниднин джил гарсн эндү, дуту-дундан тоолад, 1958 джил куч-көлсчирин дунд политическ болн научн медрл тархалгъиг ясрулхин төлә болн хōбчирин бригадсин, фермсин, колхозмудин болн совхозмудин полевой стана кōдлачнриг, теньгсд йовдг загъсчириг кучцдн лекцәр болн кур-кундврәр теткхин төлә общество 1958 джил куч-көлсчириг лекцәр теткхин туск зура белдв, терүгән оданас му бишәр кучаджәнә.

Бәәрн газрин аньгсд, партийн райкомс сәәнәр дөн-нөкд болад обществен кōдлмшт оньган өгәд эврәнн районд лекционн цәәлгъврин кōдлмш ягддж кегддж йовхдн оньган өгдг болхла тиим газрт лекционн цәәлгъврин кōдлмш сәәнәр кегднә гидж темдгддж болхмн. Партин Западн райкомин негдгч сегләтр үр Ильин, партин райкомсин сегләтрмүд, Сарпинскин—Наранов С., Приютненскин—Лиджи—Гаряев обществен аньгст оньган өгәд, кōдлмштн дөн-нөкд болцхана. Тер учрар эн районд эн джил чигн лекционн кōдлмш сәәнәр кегддж йовна.

Элст балгъсна обществен аньгнь (ахлачн Павлов Д. А. сегләтрн Киевская М. С.) негчигн организаця бооца кегәд уга. Партин горкомин сегләтр үр Никитина обществен правленд тас дөн болхш, балгъснд лекционн кōдлмш ягддж кегддж йовхд оньган өгхш.

СССР-н Деед Советд суньгъвр болн гиджәх учрар обществен чледүд шунмгъагъар лекцс умшлдж бәәнә. Эдн иим төрәр умшцхана: „Советск суньгъврин систем делкәд эркн демократическ систем“, „Ленин—партин кōтлврч болн делкәд негдгч социалистическ государствин—СССР бүрдәгъачн“. „Цуг оln-амтн иньгллгән—КПСС-н ленинск келн-амтнә политикин туурвр“, „Коммунистическ болн кōдлмшч партсин совещанә диг болн төвшүн бәәлгәнә Манифест“, „Советск Конституц—советск оln-амтнә 40 джилин диилврин алдр диг“, „Хальмг оln-амтнә төлә парть болн Советск правительств килмджән өглгән“, „40 джилин туршар мана диилвр“ нань чигн.

Оlnд медгдх келәр, теднд күргдж келсн оln-амтн шүлтдж седклән өгч соньсдг, өблән идейн-политическ кемджәтә лекц, терүгәр дамджулад куч-көлсчирин культурн болн политическ неквр теткх болн теднә культурн медрлн өбдлхд, производств теднә куч-көлснә чинр өбдлхиг бурдәх кундтә даалгъвр мөн, эн даалгъвриг политическ болн научн медрл тархалгъна обществен чледүд кундтагъәр кучацхәх.

Л. КИРСАНОВ.